

Røktarheimið á Sandi

FR-210 Sandur

Tlf. 61749

Røktarheimið á Sandi letur upp í næst-um.

Fólk, ið ætla sær at søkja um búpláss ella umlættingarpláss, fáa umsóknarblað við at venda sær til Røktarheimið ella til

Heimarøktina
Sigmundargøta 5
FR-100 Tórshavn
Tlf. 17240

Transport Service

v/ Martin H. Dam
Vorufutningur & lastvognskoyring v/ krana
Tlf. 82772 - 87772 ella 15895

P/F Kaj Andreassen & Co.

Klíngan 5 • 188 Hoyvík
Tlf. 15600 • Fax. 18008

Bjargingarútgerð Boriútgerð
Skipsútgerð Kompressorar
Trygdarútgerð Luftamboð
Viðfestisvogvar Borir/Slangur v.m.
BT-lyftivogvar Hátrystreinsarar

Inventar til bilar, verkstoð, goymslur v.m.

SOLA • EYKALUTIR & TÆNASTA

tíðindablaðið

SOSIALURIN

BOX 76 • 110 Tórshavn

ÓKEYPIS
Sosialurin
rindar
postgjaldið

Ja!

Undirritaði tekur seg sum haldarar av Sosialinum – og fái blaðið 5 ferðir um vikuna.

- ☐ Haldarar í Føroyum: 240,-/ársfj.
☐ Haldarar í Danmark: 425,-/ársfj.
☐ Haldarar í Danmark: 340,-/ársfj.
(5 bl. í senn):
☐ Onnur lond: Ymiskir prisir

Navn:

Bústaður:

Postnr., bygg/býur:

Tlf.:

Undirskrift:

Samhaldsfasta eftirlønarskipanin skal varðveitast

Í røðu míni í gjár visti eg á, at Kristian Magnussen, landsstýrismaður í almannamálum, einsamallur fær alla skuldina fyri ætlanina um, at broyta fólkapensjónslógina soleiðis, at støðisupphæddin í fólkapensjónini verður skerð hjá ávisum pensjonistum og í summum førum kann talan verða um ein niðurskurð uppá heili 50 prosent.

Veruleikin er nevniliga tann, at bæði sambandsflokkurin, sjálfstýrisflokkurin og verkamannafylkingin í samgongu, í hesum máli hava selt sína politisku sál til fólkaflokkinn og Óla Breckmann. Í samgonguskjalinum, sum allir fyra flokkarnir hava undirskrivað, eru nakrar orðingur um, at tann almenni eftirlønarpolitikurinn hjá landsstýrinum og samgonguni skal verða tann sami, sum eftirlønarpolitikurinn hjá fólkaflokkinum og Óla Breckmann. Hetta hava tit bundið tykkum til.

Sum eg havi víst á í eina blaðgrein fyrr í vikuni, so er tann svarti tráðurin í eftirlønarpolitikurinn hjá fólkaflokkinum tann, at fólkapensjónsskipanin skal setast úr gildi, at samhaldsfasti skal fyrirbeinast, at vit istaðinfyri skulu hava eina persónliga eftirlønartrygging, har hvør einstakur skal gjalda til hesa trygging í mun til inntøkuna og at útgjaldið til sína tíð verður í trád við tað, sum hvør einstakur hevur gildið. Við øðrum orðum, skal tann lønarógvinn, sum verið hevur í arbeidssárunum haldast fram og helst vaksa á ellisárum. Alt tað samhaldsfasta - solidariska - sum eyðkennir bæði fólkapensjónsskipanina og samhaldsfasta verður slept uppá fjall. Og tað er ikki bara Kristian Magnussen, sum stendur aftan fyri hesa ætlan, nei, tað er sambandsflokkurin við Atla Hansen á odda, sjálfstýrisflokkurin við Helenu Dam á Neystabø á odda, verkamannafylkingin við Óla Jacobsen á odda, og so sjálvandi ikki at gloyma fólkaflokkinn og sjálfvan upphavsmannin Óla Breckmann.

Øll vita, at javnaðarpolitikur byggir á samhaldsfastar loysnir, og hetta ger eftirlønarpolitikurinn hjá flokkinum sjálvandi eini. Tá tað snýr seg um fólkapensjónina vil javnaðarflokkurin verja vinnin rættindir. Vit vilja sláa manngarð um hesa samhaldsfastu skipan. Men vit duga at siggja, at tað ikki letur seg gera í framtíðini, at figgja eina hægri fólkapensjón

yvir skattin, og tí hevur flokkurin longu fyrri fleiri árum síðani lagt til brots fyrri eina aðrari samhaldsfastari loysn. Hetta er arbeidsmarknaðareftirlønargrunnurin tann sonevndi samhaldsfasti. Um vit seta okkum fyrri at menna samhaldsfasta, kann arbeidsmarknaðareftirlønin úr grunninum eftir fáum árum gerast eins stór ella størri enn verandi fólkapensjón. Spurningurin er bert, hvussu nógv vit vilja gjalda inn í grunnin, tí útgjaldið úr grunninum verður sum kunnugt ásett í mun til inntøkurarnar hjá grunninum.

Í fimmaranum fyrradagin gav landsstýrismaðurin í almannamálum og arbeidsmarknaðarmálum til kennar, at hann ikki hevur serliga stóra trúgv til ta samhaldsfastu loysnina, og tað sama gjørdi onkur lurtari, sum ringdi til fimmaran. Lurtarin segði, at í Danmark verður ATP lagt út til »Alle Tiders Pjat«, og komst hetta av, at útgjaldið úr grunninum er so láttliga lítið. Í hesum sambandi skal eg gera vart við, at danska skipanin ikki er samhaldsfast í sama mun, sum tann føroyska. Danska ATP-skipanin minnir meira um eftirlønartryggingaruppskotið hjá fólkaflokkinum enn um okkara samhaldsfasta. Eg haldi tað verða neyðugt at greiða eitt sindur nærri frá muninum millum donsku og føroysku skipanina.

Fólkaflokkurin - alle tiders pjat

Í Danmark verður hvør einstakur skrásettur í ATP-skipanina. Inngjaldið verður kravt inn á tann hátt, at skipanin sendur til einstaka, sum er skrásettur í skipanina, eina rokning eina ferð um mánaðin. Um tann skrásetti ikki rindar til tíðina verður áminning send út. Tá útgjaldið til sína tíð kemur, verður upphæddin eisini ymisk frá einum móttakara til annan, alt eftir, hvussu nógv hvør einstakur hevur gildið til skipanina. Hetta krevur eina sera stóra og ógvuliga kostnaðarmikla umsiting. Tað er orsøkin til at útgjaldið úr danska ATP-grunninum er so lítið. Uppskotið hjá fólkaflokkinum um eina persónliga eftirlønartrygging krevur júst somu stóru umsiting. Fólkaflokkurinn, sum ringdi til fimmaran, hevur sostatt givið fólkaflokkssloysnini rætta navn. Nevniliga: »Alle Tiders Pjat«.

Okkara arbeidsmarknaðarløn byggir hinvegin á samhaldsfesti - solidaritet - og er í roynd og veru ein

samhaldsfest loysn. Vit gjalda eftir evnum og njóta eftir tøvi. Allir løntakarar gjalda sama prosentvísa part av lønini inn í grunnin. Tað sama gera arbeidseigarar og onnur, ið gjalda løn, hyru o.s.fr. Øll sum eru 67 ár og eldri fáa somu upphædd úr grunninum. Hetta er ein einföld skipan at umsita. Hon er bæði lott og bilig at umsita. Og tí kunnu vit staðfesta, at longu nú, so fá ár eftir at skipanin fór at virka, er útgjaldið 500 kr. til hvønn. Tá vit síðan hugsa um, at inngjaldið bert er eitt hálvt prosent, so er hetta heilt ótrúligt.

Samhaldsfasti er loysnin

Eftir tí fyrsta uppskotinum, sum varð lagt fyrri løgtingið í 1977, skuldi inngjaldið í grunnin verða 2 prosent frá hvørjum parti á arbeidsmarknaðinum. Um hetta varð galdandi, og um skipanin varð sett í verk eftir upprunliga ætlanini, t.v.s. frá 1. januar 1990 istaðin fyrri frá 1. januar 1992, so ivist eg ikki í, at útgjaldið úr samhaldsfasta longu nú var komið upp á somu upphædd sum galdandi fólkapensjón. Men tað nyttar onki at gráta um spiltu mjólk. Vit skulu víðari og javnaðarflokkurin fer áhaldandi at stríðast fyrri, at samhaldsfasti verður tann loysnin fyrri tey gomlu í Føroyum, sum upprunliga ætlanin við grunninum var.

Vit í javnaðarflokkinum vóna og rokna við, at tað sama, sum hendi við fólkapensjónini í 1959, eisini skal henda við samhaldsfasta um ikki alt ov langa tíð. Vónandi verður tað aftaná eitt komandi løgtingsval, at kúvendingin frá 1959 verður endurtíkt, soleiðis at samhaldsfasti saman við fólkapensjónsskipanini verður naktandi eftirløn hjá øllum føroyingum og at tað harvið gerst óneyðugt hjá løntakarafelegum og einstaklingum at gera egnar eftirlønarskipanir.

Harra formaður! Lat meg

enda við at siga nokur orð um búskaparligu støðuna og búskaparligu gongdina í samfelagnum. Í sambandi við hervilugu kreppuna, sum rakti føroyska samfelagið fyrst í niti árunum, havi eg sagt, og víð endurtaka, at henda kreppa eftir mínum tykki var í heddini í 1993. Men orsakað av teimum illa dæmdu tiltøkum, ið tvær ymiskar samgongur, sum javnaðarflokkurin hevði leidd av, settu í verk í 1992 og 1993, varð afturgongdin yend til framgongd. Fyrstu tekini til eina vend í gongdini komu longu í 1994. Í 1995 var framgongdin enn tyðuligari og síðani tá hevur hon verið meira og meira sjónlig.

Hvussu leingi var Adam í Paradisi?

Men nú ljóða ávaringarlúrarnir aftur. Avlopið á handilsjavnanum er minkandi. Tað sama er galdandi við víkjandi gjaldsjaðnaðlopinum. Og sum bært búskaparfrøðingum, eru útlitini fyrri framman alt annað enn bjørt og spátt verður, at arbeidssloysið aftur fer at vaksa, so ívasamt er, um landskassaroknskapurin fyrri 1998 til sína tíð fer at sýna, at landskassin hevði tað avlop, sum landsstýrismaðurin roknar við í figgjárlógaruppskotinum. Her í tinginum hava summir landsstýrismenn longu nú boðað at rættingsarskjól, sum fevna um stórar upphæddir til iløgur, eitt nú á samferðsluøkinum, verða send figgjárevndini um nakrar dagar.

Eg havi hug at siga sum ein partamaður mín eina ferð segði her á tingsins røðarapalli. Hann spurdi: »Hvussu leingi var Adam í paradisi?« og sjálfur hevði hann svarið, ið var soljóðandi: »Bert nakrar fjar dagar so fekk hann fótin í eitt ávíst stað!« Eg stóri fyrri, at okkara búskaparliga framgongd fær somu lagnu, sum Adam fekk í paradisini.

Takk fyrri harra formaður!